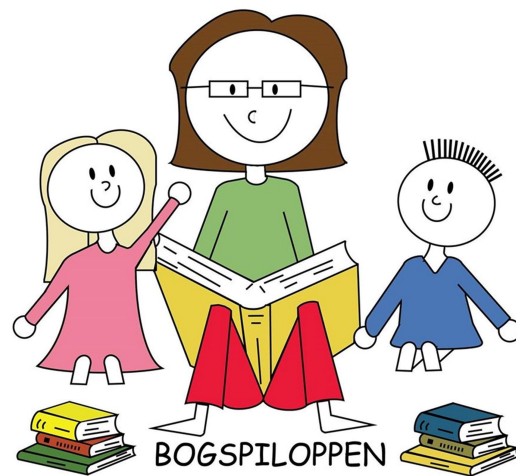

Evalueringsrapport

17-02-2020

BogSpiloppen – højtlesning for udsatte børn i daginstitutioner som værktøj til at bryde den negative sociale arv (et implementeringsprojekt)

Evalueringsrapport

BOGSPILOPPEN – HØJTLÆSNING FOR UDSATTE BØRN I DAGINSTITUTIONER SOM VÆRKTØJ TIL AT BRYDE DEN NEGATIVE SOCIALE ARV (ET IMPLEMENTERINGSPROJEKT)

FORORD

BogSpiloppens implementeringsprojekt har kun været muligt med støtte fra en lang række fonde. Derfor vil vi gerne takke:

- Den A.P. Møllerske Støttefond
- Nordea Fonden
- PUF-puljen (Socialstyrelsen)
- Foreningen Østifterne
- Tranes Fond
- Arkivar Carl Julius Petersens Hjælpefond
- Familien Hede Nielsens Fond
- Ole Kirk's Fond
- VMOK Fonden
- Marie og M.B. Richters fond
- Ernst og Vibeke Husmans Fond
- Carl August og Jenny Andersens fond.

Vi er dybt taknemmelige for al den støtte, vi har modtaget, og vil gerne takke SAMTLIGE fonde/puljer for støtten. Uden Jer var BogSpiloppens projekt ikke blevet til noget!

Vi har også været så heldige, at mange forlag har doneret bøger til os. Vi vil gerne takke følgende forlag for donation af bøger:

- Forlaget Bolden
- Forlaget Klematis
- Turbine
- Politikkens Forlag
- ABC-forlag

- Forlaget Straarup og co.

Derforuden tak til Lotte Salling for donation af bøger og foredrag og tak til Føtex Storcenter Nord for kufferter.

Skulle du ønske at vide mere om projektet, så kontakt Projektleder Lotte Buch Thodsen på bogspiloppen@gmail.com

Foreningen BogSpiloppen, Vestergårdsvangen 109, 8260 Viby J.
Kontakt bestyrelsesformand Michael Buch Thodsen tlf. 24 46 48 75
Mail: bogspiloppen@gmail.com - CVR-nr. 38688820

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	Side 1
1. Indledning	Side 4
Introduktion til projektet	
Lidt om BogSpiloppen	
2. Evalueringsdesign	Side 4
3. Hvilke erfaringer har vi gjort undervejs	Side 5
Børnegrupperne	
Modtagelsen af frivillige	
Bogpakkerne	
Frivillige	
4. Sammenfatning af projektets resultater	Side 7
Daginstitutionerne og frivilligheden	
Biblioteksvaner – før og efter BogSpiloppen	
BogSpiloppens betydning for børnene	
BogSpiloppens betydning for personalet	
1 eller 2 gange om ugen?	
Bøger og deres tilgængelighed	
Anbefalinger til andre daginstitutioner, der vil starte op	
Hvad siger de frivillige om BogSpiloppen og opgaven som frivillig?	
5. Økonomi	Side 11
6. Næede vi målet?	Side 11
Bilag (Evalueringskema 1, 2 og 3 samt spørgeskema til frivillige)	

1. INDLEDNING

Introduktion til projektet

Børn, der jævnligt får læst højt derhjemme, trives bedre og klarer sig bedre i skolen og på en uddannelse, end børn, der ikke får læst højt derhjemme.

Vi ved fra forskning, at højt læsning blandt andet er med til at styrke børns faglige, personlige og sociale kompetencer.

Højt læsning er godt for den sproglige udvikling, sprogforståelsen bliver bedre, og det styrker børnenes mentale robusthed. Det udvikler deres ordforråd, og deres begrebsverden. Det hjælper børn til at forstå verdenen, og det styrker koncentrationen. Det hjælper børnene med at reflektere og udvikle deres empati, det pirker ved deres nysgerrighed og sætter fantasien i gang. Det styrker evnen til at fordybe sig, og det styrker evnen til at tale sammen. De bliver simpelthen bedre til at kommunikere.

Lidt om BogSpiloppen

BogSpiloppen er en forening, der med hjælp fra frivillige, læser højt for en lille fast gruppe børn i børnehaver. Særligt med fokus på udsatte børn. Indtil videre henvender vi os til børnehaver i Aarhus Kommune.

BogSpiloppen startede i sin tid ud fra et ønske, om at alle børn skal have lov til at udfolde deres potentiale uagtet forældrenes prioriteringer, ressourcer og evner. BogSpiloppen giver højt læsning til udsatte børn i børnehaver, der ikke får læst højt derhjemme. Det er personalet i børnehaverne, der udvælger børnene. Højt læsningen sker med hjælp fra frivillige. Den frivillige er tilknyttet en fast børnehave og en fast lille gruppe på højst 4 børn. Børnene skal matche hinanden i niveau, og det er de samme børn, der får læst højt gennem hele forløbet. Det vil sige, at den tid BogSpiloppen har frivillige i en børnehave eller så længe barnet går i børnehave. Målet er, at hver børnegruppe skal have læst højt 2 gange om ugen, men hvis den frivillige kun ønsker at læse højt én gang om ugen, så bliver der koblet en ekstra frivillig på. Således vil der være 2 frivillige, der deler en børnegruppe. Der bliver sat en time af ad gangen, men der bliver ikke læst en time. Til at starte med, bliver der måske kun læst i 2 minutter, så bliver der måske sunget, leget, spillet spil eller tegnet. Alt sammen noget, der handler om det, man har læst. På den måde vil den frivillige og børnene få talt og leget om det emne, de har læst.

Derudover stiller vi en bogpakke til rådighed til alle medvirkende børnehaver. Bogpakken er på cirka 50 bøger. Den er sammensat, så der er noget for alle børn, og skal stå fremme hele tiden, så børnene til enhver tid kan tage en bog og kigge i. Efter cirka 6 uger bliver bogpakken skiftet. BogSpiloppen kommer og samler bøgerne ind og stiller en ny bogpakke. På alle BogSpiloppens bøger er der stempel og klistermærke.

Med BogSpiloppens implementeringsprojekt har vi villet undersøge, hvordan det er at have frivillige tilknyttet børnehaver, og hvordan vi kan få mere højt læsning og bøger ind i børnehavebørns liv, ikke mindst til udsatte børn.

Til evaluering af dette, har alle medvirkende daginstitutioner udfyldt i alt 3 spørgeskemaer, og som afslutning, nedsatte vi en fokusgruppe bestående af leder/pædagog fra tre daginstitutioner og projektleder i BogSpiloppen Lotte Buch Thodsén.

2. EVALUERINGSDESIGN

For at give så tydeligt et billede af BogSpiloppens implementeringsprojekt, har vi sat som krav til alle medvirkende daginstitutioner, at de i løbet af den tid, de er med i BogSpiloppens projekt, ikke må slække på biblioteksbesøg eller det, de selv læser højt for børnene.

Til evaluering af BogSpiloppens implementeringsprojekt har vi brugt Google Analyse. Vi bruger det,

fordi børnehaverne kan besvare spørgeskemaer elektronisk, og fordi programmet hjælper med at analysere data for os. Man kan både se besvarelsener i en samlet oversigt over eksempelvis spørgeskema 1, men man kan også se besvarelsener individuelt.

For at få uddybet spørgsmålene i spørgeskemaerne, har vi også haft en fokusgruppe bestående af repræsentanter fra 3 børnehaver, som vi har holdt ét møde med, og hvor vi har taget udgangspunkt i spørgeskemaerne og spørgsmål, der er dukket op i arbejdet med spørgeskemaerne.

Derforuden har den løbende dialog med børnehaverne og de frivillige været vigtig. BogSpiloppens projektleder, har igennem hele projektperioden været løbende i dialog med mindst én repræsentant fra hver af de medvirkende børnehaver. Herudover har der været en tæt løbende dialog med alle de frivillige.

3. HVILKE ERFARINGER HAR VI GJORT UNDERVEJS

Børnegrupperne

Da vi startede med at læse i børnehaver i januar 2019, var det med 4 børn i stort set alle grupper. Det er ændret til 2-3 børn, hvor man senere kan øge gruppen til 3-4 børn. Der kan stadig højst være 4 børn i en gruppe. Dette skyldes, at der simpelthen har været for meget uro med 4 børn. Vi har så prøvet at dele de grupper, hvor det ikke fungerede, og hvor der har været 2 frivillige tilknyttet. Dette har så gjort gruppen mere rolig, men det har også givet en masse forvirring for både børn og voksne. For hvem skal ind og læse med Helle om tirsdagen og hvem skal læse med Erik om torsdagen. Og det, selvom der er lavet en aftale med børnehaven: nu deler vi børnegruppen. Peter og Anton skal læse med Helle om tirsdagen og Niels og Lise skal læse med Erik om torsdagen. Desuden bliver børnene rigtig kede af det, når de ikke skal med ind at læse. Dette har intet med de frivilliges baggrund at gøre, idet der blandt disse grupper, der ikke har fungeret, har været frivillige med en pædagogisk baggrund.

Derfor starter vi nu med 2-3 "rolige" børn i en gruppe, og når gruppen fungerer, så kan der sluses et ekstra barn ind.

Kendetegnet for de børn, der er med i vores grupper, er, at de er dårlige til at koncentrere og fordybe sig. Derfor ser vi også, at selve det at læse højt fylder en meget lille del af den første lange stykke tid.

Alle børnehaver, der er med i BogSpiloppens implementeringsprojekt, er med, fordi de kan se en mening med det. Heldigvis trives vores frivillige i børnehaverne, men det kræver også en indsats fra starten af.

Modtagelsen af frivillige

Desværre har det vist sig, at ikke alle børnehaver tager lige godt i mod den frivillige. Derfor er proceduren nu, at projektlederen i BogSpiloppen altid er med ude den første gang. Det er vores erfaring, at det får børnehaverne til at stramme sig lidt an. I de få tilfælde, hvor den frivillige ikke har følt sig set i børnehaven, har vi taget en snak med lederen, og dette har hjulpet gevaldigt. Vi ved godt, at personalet har travlt i børnehaverne, men hvis frivillige skal have lyst til at komme i en børnehave, skal de som minimum mødes med et "hej" og "farvel" i en glad tone.

Tanken med BogSpiloppens implementeringsprojekt har fra starten været, at personalet i børnehaverne skal bruge så lidt tid på os som muligt. Omvendt må vi også sige, at dialogen mellem daginstitutionerne og BogSpiloppen er vigtig, hvis vi skal udvikle projektet optimalt, og her har en dialog fra en uventet kant vist sig at være yderst givende: Eftersom det (i mangel på frivillige) har været BogSpiloppens projektleder, der har skiftet bogpakke, har der været en naturlig og vigtig dialog. I disse situationer har der været en dialog om, hvad der fungerer, og hvad der ikke fungerer. Tvivls spørgsmål er besvaret.

Bogpakkerne

Bogpakken er langt vigtigere, end vi først havde troet. Det, at der er så mange bøger, og relevante bøger. At bøgerne er i god stand, og at de bliver skiftet jævnligt, har større betydning end vi havde forestillet os. En pædagog fortalte i forbindelse med, at vi skiftede bogpakke: "vi har aldrig læst så mange bøger, som vi gør nu".

Det var meningen, at en bogpakke skulle sendes direkte videre fra én børnehave til en anden, men vores erfaring har vist, at vi ikke kan sende en bogpakke direkte videre. Bøgerne er simpelthen for ødelagte og/eller der mangler for mange bøger. Derfor bliver alle bogpakker nu tjekket og lappet, inden de bliver sendt videre.

I den forbindelse skal det tilføjes at det endnu ikke har været mulig at finde frivillige, der kan stå for udskiftning af bogpakker. Med frivillige chauffører, der kunne stå for udskiftning af bogpakkerne, ville det frigive nogle ressourcer til projektlederen, som kunne bruges til yderligere rekruttering af frivillige.

Frivillige

Oprindeligt havde vi en forestilling om, at stort set alle de frivillige ville læse højt to gange om ugen. Dette er slet ikke tilfældet. I stedet må vi sige, at stort set alle frivillige ønsker at læse højt én gang om ugen, hvilket heller ikke er så ringe endda, når vi ser på, hvor stort et udbytte børnene får af højt-læsning én gang om ugen.

Som alle andre frivillige foreninger oplever vi, at det er langt under halvdelen af de henvendelser, vi får, der fører til en reel ny frivillig.

Vi får ugentligt henvendelser fra mulige frivillige, men hvor vi tidligere i den første telefonsamtale, har aftalt, samtale nr 2, hvor vi mødes face to face, siger vi nu efter 1. telefonsamtale, at den frivillige skal tænke over det og vende tilbage. Det gør vi, fordi vores erfaring er, at der har været for mange, der faldt fra, enten lige inden de skulle starte med at læse højt, eller når de kun har været i børnehaven få måneder. Dette vil vi gerne undgå både for børnene, pædagoger og ikke mindst BogSpiloppens skyld. BogSpiloppen bruger mange ressourcer på at sætte frivillige i gang.

Derfor beder vi nu i 1. telefonsamtale den frivillige om at sove på det og så vende tilbage, hvad enten de er interesseret eller ej.

Vi har oplevet en del frafald blandt de frivillige. Frafald, der skyldes arbejde, studie, alvorlig sygdom ex. Derfor er vi nu meget OBS på at spørge ind til, om de kan være frivillige ved os i det næste år. Sygdom kan vi selvfølgelig ikke gardere os i mod, men det rammer hårdt i en lille gruppe frivillige, når der er flere der bliver ramt af kræft.

De tilbagemeldinger, vi får fra børnehaverne, er, at tilliden, trygheden og relationen til den frivillige er meget vigtig for børnene, og derfor er det rigtig ærgerligt, når en frivillig stopper.

Vi har gennem hele projektperioden lavet arrangementer for de frivillige hver 2. måned. For nogle er dette for meget, andre vil gerne ses oftere. Det, der generelt bliver efterspurgt, er foredrag med relevante emner og rundbordsnak, hvor de frivillige er samlet. De præsenterer sig selv, og så går snakken ellers: "jeg læser den bog og laver det til", "jeg mangler ideer til aktiviteter med bogstaver". Og så videre og så videre.

De erfaringer, vi har gjort i forhold til arrangementer til de frivillige er, at det kan være rigtig svært i sådan en lille gruppe, som der er i vores forening, at tilgodese de frivilliges ønsker der handler om hyppigheden af sociale arrangementer. Der kan være 2 frivillige, der ønsker at ses én gang om måneden og 1 frivillig der ønsker at ses hver 3. måned.

4. SAMMENFATNING AF PROJEKTETS RESULTATER

Daginstitutionerne og frivilligheden

For at være med i BogSpiloppens implementeringsprojekt skal alle daginstitutioner udfylde i alt 3 spørgeskemaer. Det første, inden vi går i gang, nr. 2 cirka 1/2 år inde i forløbet, og det 3. spørgeskema når vi har været i børnehaven i et lille år.

Der er 5 daginstitutioner, der danner baggrund for denne rapport, da de ved rapportens udarbejdelse har været i gang i lang tid nok, til også at have fået spørgeskema 3.

Spørgeskema 2 bruges som vejledning til, hvordan det går, og er dermed ikke med i sammenfatningen af projektets resultater.

Vores projekt handler om at implementere frivillige i daginstitutioner og for at få et indblik i dette, kan vi starte med at fortælle, at de daginstitutioner, der er med i projektet, selvsagt også er dem, der gerne vil have frivillige i deres hus. I vores rekruttering af daginstitutioner har vi også mødt huse, hvor de ikke vil have frivillige ind, men hvis de skulle have frivillige ind, skulle det være til opgaver, hvor den frivillige ikke skulle være sammen med børnene.

Vi koncentrerer os om de daginstitutioner, der er med i vores projekt. I spørgeskema 1 har tre daginstitutioner svaret, at de nu eller tidligere (indenfor de seneste 5 år) ikke har haft frivillige tilknyttet, mens to daginstitutioner svarer, at de har frivillige i huset nu.

De frivillige i de pågældende daginstitutioner har selv henvendt sig. De har ikke haft konkrete opgaver, det vil sige, at det, de har lavet med børnene, har været forskellig fra gang til gang. De frivillige har været i/ er i daginstitutionerne i mellem 6 og 60 timer om måneden.

Der har ikke været en kontrakt mellem daginstitutionen og den frivillige og dermed heller ikke en jobbeskrivelse, arbejdstider i timer, mødetider eller forhold omkring børneattester og/eller straffeattester.

Alle, der har frivillige tilknyttet deres hus, svarer, at det fungerer godt og uden problemer.

Ser vi på spørgeskema 3 og spørgsmålet "Hvordan er det at have en eller flere frivillige bogspilopper i jeres institution?", svarer fire daginstitutioner, at det fungerer godt. Én daginstitution vil gerne snakke noget mere med den frivillige.

Alle daginstitutioner svarer, at samarbejdet mellem dem og BogSpiloppen som organisation fungerer godt og at de ikke ønsker noget anderledes.

BogSpiloppens erfaringer med daginstitutioner er dog noget mere blandet. Vi oplever grundlæggende, at de er glade for at have BogSpiloppen, bøger og frivillige i deres børnehave, men vi oplever også, at daginstitutionerne har svært ved at forstå vores anvisninger. Det være sig, at det er faste børn, der er med i børnegruppen, at børnene er de samme i hele forløbet, at man ikke må putte et andet barn ind i gruppen, fordi der er et barn, der ellers er i gruppen, der er syg. At hele personalegruppen skal vide, at der kommer en frivillig, og hvornår den frivillige kommer, og hvilke børn der er med i børnegruppen.

Det sker, at børnehaverne lige glemmer, at Peter og Henrik ikke skal med på tur, fordi de skal have læst højt. Så kommer den frivillige ud til en børnehave, hvor de børn han/hun skulle bruge ikke er der. Vi ser desværre også, at frivillige bliver mødt med "nå, er det i dag du skulle komme". Heldigvis kan vi også se, at det er opstarts vanskeligheder og ikke noget, vi ser, når vi har været i en børnehave i 1/2 år.

Heldigvis ser vi også daginstitutioner, hvor det fungerer helt fantastisk. Hvor den frivillige bliver set og hørt. Og hvor BogSpiloppen som organisation bliver taget seriøs. Hvor vi kan sende en mail, velvidende at der bliver svaret på mailen indenfor kort tid.

Vi er slet ikke i tvivl om, at alle de daginstitutioner, der er med i vores projekt, gerne vil være det. Men de mangler tid og en holdning til "hvordan tager vi imod frivillige i vores hus". Og denne holdning skal al personale efterleve.

Biblioteksvaner – før og efter BogSpiloppen

I vores spørgeskemaer har vi desuden ønsket at høre om biblioteksvaner, om holdningen til bøger ændrer sig ved at være med i BogSpiloppens implementeringsprojekt. Om børnene (både dem der er med i vores højt-læsningsgrupper og børnene i hele børnehaven) ændrer adfærd i forhold til at kigge i bøger på eget initiativ og spørge ”vil du læse højt for mig”.

I samarbejdsaftalen mellem BogSpiloppen og børnehaverne står der blandt andet, at børnehaverne skal fortsætte på samme niveau med biblioteksbesøg. Baggrunden for dette krav er, at vi ikke vil have, at børnehaverne ser det som en sovepude, at de nu får ekstra bøger stillet til rådighed. Dette krav opfylder alle børnehaverne. En enkelt siger faktisk, at deres biblioteksbesøg er blevet hyppigere.

I spørgeskema 1 spørger vi derfor, hvor ofte børnehaven har været på biblioteket det seneste år. Tre daginstitutioner svarer, at de tager på biblioteket få gange om året. Én daginstitution, at de er på biblioteket ca. hver 2. måned og én daginstitution, at de er på biblioteket flere gange om måneden. Vi spørger også til egne bøger i børnehaven. Her svarer tre daginstitutioner, at de har over 50 bøger, og to daginstitutioner har mellem 21 og 50 bøger, men vi kan også se, at de havde flere bøger for 2 år siden, idet fire daginstitutioner svarer, at de havde over 50 bøger for 2 år siden.

Til spørgsmålet hvor mange bøger de får tilført om året, svarer tre daginstitutioner, at det er mellem 1 og 10 bøger, og to daginstitutioner at det er mellem 11 og 20 bøger.

For børnehavens egne bøger, svarer alle fem daginstitutioner, at de er tilgængelige for børnene hele tiden, hvilket kun gælder for biblioteksbøgerne i én daginstitution. Her svarer fire daginstitutioner nemlig, at biblioteksbøgerne er gemt væk og kun bliver taget frem, når børnene spørger efter dem/personalet tager dem frem.

BogSpiloppens betydning for børnene

Alle de børn, der er med i vores højt-læsningsgrupper, har rykket sig imponerende meget både i deres udvikling som individer (det personlige plan) og sprogligt. De har alle rykket sig på punktet ”at kigge på eget initiativ i bøger” og punktet ”hvor ofte bliver der spurgt: Vil du læse for mig”.

På spørgsmålet, om børnene i højt-læsningsgrupperne ”kigger på eget initiativ i bøger”, bliver der i spørgeskema 1 svaret: én børnehave siger, at det gør børnene 1 gang om ugen. To børnehaver siger 1-4 gange om måneden, og to børnehaver siger at det er ”sjældnere”.

I spørgeskema 3 bliver der svaret til samme spørgsmål: to børnehaver siger, at børnene i højt-læsningsgruppen nu kigger dagligt i bøger, to børnehaver siger, at det er flere gange om ugen mens én børnehave siger, at det er mindre end 1-4 gange om måneden.

Til spørgsmålet ”vil du læse højt for mig”, blev der i spørgeskema 1 svaret, at der i én børnehave, aldrig blev spurgt, to børnehaver svarede, at det gjorde børnene 1-4 gange om måneden, og to børnehaver svarede ”sjældnere”. I spørgeskema 3 siger to børnehaver, at børnene dagligt spørger ”vil du læse højt for mig”, to børnehaver siger, at det gør sig gældende flere gange om ugen, og én børnehave siger, at det er 1 – 4 gange om måneden.

Vi har spurgt i fokusgruppen, hvad de mener det skyldes, og vi kom frem til, at denne udvikling både skyldes, at der bliver læst højt for børnene og lavet aktiviteter, der handler om det læste, men i lige så høj grad bogpakken. Det, at der kommer en frivillig ud i børnehaven, og er sammen med en fast lille gruppe børn, giver børnene en unik stund, hvor de udvikler sig. Relationen mellem børnene og den frivillige er afgørende for, at et barn udvikler sig. Børn, der er stille og tilbageholdende, får her en mulighed for at sige noget. De bliver ikke tromlet af de andre børn i børnehaven, der er længere fremme i skoene. Vi har flere eksempler på, at vi får børn med i vores grupper, hvor vi får at vide, at Peter altså aldrig siger noget. Når Peter så kommer med i BogSpiloppens projekt, sker der en kolossal udvikling. Ved BogSpiloppens frivillige er der tillid, ro og tid til hvert enkelt barn.

Vores sekundære målgruppe (de resterende børn i børnehaven) kigger oftere på eget initiativ i bøger, og der er sket en meget stor stigning i forhold til, hvor ofte der bliver spurgt "vil du læse for mig" blandt alle børn i børnehaven. I fokusgruppen har vi spurgt, hvad dette skyldes. Og her bliver der enstemmigt udtalt, at dette skyldes, at bøgerne er tilgængelige for børnene hele tiden, at bøgerne er relevante, og at de bliver udskiftet jævnligt. Fokusgruppen fortæller, at de ikke selv har mulighed for at låne så mange gode bøger og udskifte bøgerne så ofte, som det sker i BogSpiloppen.

BogSpiloppens betydning for personalet

Personalet er også blevet mere opmærksomme på bøgerne og højt-læsningens betydning. De inspirerer og opfordrer børnene til selv at læse i bøgerne eller med hinanden. Vi ser også, at de børn, der er med i vores højt-læsningsgrupper, går foran i brugen af bøger.

Børn, der aldrig har åbnet en bog, er nu forbilleder. Det er simpelthen fantastisk. Og dette er sket med højt-læsning 1 gang om ugen.

I spørgeskema 1 og 3 har vi spurgt, hvor ofte personalet tager initiativ til at læse/kigge i bøger med børnene, og dette er uændret, men fra vores fokusgruppe ved vi også, at personalet har en større begejstring og fokus på bøger nu, end inden BogSpiloppen kom ind i deres hus.

1 eller 2 gange om ugen?

I BogSpiloppens implementeringsprojekt har målet været, at hver børnegruppe skulle have læst højt 2 gange om ugen. Hvis ikke af den samme frivillige, så af 2 frivillige. Dette har dog vist sig sværere at opfylde end først antaget. Vi har kun haft én frivillig, der ønskede at læse 2 gange om ugen, men på grund af arbejde, er hun stoppet igen. Langt de fleste grupper har derfor kun fået læst højt én gang om ugen, og de grupper, hvor vi har fået koblet to frivillige på én gruppe, må vi også konstatere, at det kan godt give for meget uro - at to frivillige deles om én gruppe. Udbyttet bliver ikke tilsvarende større ved, at børnene får læst højt to gange om ugen af to forskellige, end hvis de får læst højt én gang om ugen af én frivillig.

Vi kan derfor sige, at det, at børnegruppen får læst højt to gange om ugen, ikke nødvendigvis bliver dobbelt så godt. Det er helt sikkert, at børnene i hvert fald ikke udvikler sig dobbelt så meget, hvis de får læst højt to gange om ugen af to forskellige frivillige. I samme åndedrag formoder vi, at hvis én frivillig vil læse højt to gange om ugen for én gruppe, så vil udbyttet for børnene blive større, end hvis det er to frivillige der er på gruppen.

Derfor er vi kommet frem til, at vi kan hjælpe flest børn bedst ved, at der kun er tilknyttet én frivillig pr. børnegruppe. Ønsker den frivillige at læse højt to gange om ugen for den samme børnegruppe, skal vi selvfølgelig imødekomme dette.

Flere af børnehaverne har udtrykt, at de ikke kan have mere end to frivillige i deres hus, da det også kræver både tid og plads i en børnehave at være med i projektet. Det er vigtigt, at der lige er 5 minutter til at snakke med den frivillige, og samtidig skal der også være et rum, hvor den frivillige kan være med børnene.

Derfor ser vi også at børnehaverne nogle gange kun ønsker at have én børnegruppe med i projektet fordi der så har været to frivillige tilknyttet. Det bliver simpelthen for meget, hvis der skal være to børnegrupper og dermed fire frivillige.

Bøger og deres tilgængelighed

BogSpiloppens syn på børn og bøger smitter af i børnehaverne. For at være med i BogSpiloppens projekt, skal de bøger, som BogSpiloppen stiller til rådighed, være tilgængelig for børnene hele tiden. Som eksempel kan vi fortælle at en integreret institution (børnehave og vuggestue under samme tag) har lavet en læsekrog, hvor BogSpiloppens bøger står. Dette har de kopieret, så de nu har yderligere

2 læsekroge i huset.

Vi ved godt at børnene er hårde ved bøger, men vi kan også se, at der flere steder nu bliver passet bedre på bøgerne end da vi startede. Dog har vores plan om, at en bogpakke kunne gå direkte fra en børnehave til en anden måtte ændres. Dette skyldes, at der dels er for mange bøger, der ikke bliver fundet (og dermed en for lille bogpakke, der bliver sendt videre), og dels at vi bliver nødt til at tjekke alle bøger fra gang til gang. Og lappe, hvad vi kan lappe. De bøger, vi sender ud, skal have en vis standard. Vi sender ikke bøger ud, der er sølle at se på og/eller hvor man ikke kan læse hele historien fordi der mangler 1/2 side.

Anbefalinger til andre daginstitutioner, der vil starte op

I fokusgruppen har vi spurgt, hvordan det har været at implementere BogSpiloppens projekt, og om der er noget, de vil anbefale andre daginstitutioner, der skal være med i BogSpiloppens projekt. Hertil bliver der svaret, at man skal være villig til at tage godt hånd om den frivillige. At hele personalegruppen er informeret og tager godt i mod den frivillige. Men også, at der er et kendskab blandt personalegruppen om, at BogSpiloppen kommer med en bogpakke. Og ikke mindst, at man i huset går ind og tager stilling til "hvordan går vi ind og støtter op om bøgerne og den frivillige". En daginstitution anbefaler, at kontaktpersonen både er en pædagog og en leder (altså 2 kontaktpersoner).

Desuden bliver det anbefalet, at forældrene til de implicerede børn, først informeres om børnenes medvirken i BogSpiloppens projekt, efter nogle gange. Så man ved, om gruppen fungerer. Fungerer gruppen ikke, vil man skulle ændre lidt i den, og dermed skuffe både børn og forældre.

I fokusgruppen bliver det derfor anbefalet, at man til at starte med siger: "Dit barn har læst med en frivillig i dag."

Både for børn og den frivilliges skyld, kan der anbefales små og overskuelige grupper (2 stk.).

Til spørgsmålet om, hvad andre daginstitutioner skal være opmærksomme på, hvis de skal have frivillige ind (der ikke er en del af BogSpiloppen), bliver der svaret:

Vær åben overfor den frivillige. Hvem er den frivillige, og hvad har han/hun lyst til at lave.

I nogle daginstitutioner er det lettere for personalet, hvis opgaven til den frivillig er konkret.

Eksempelvis højt-læsning, spille spil, skære frugt.

Alle i personalegruppen skal vide, at der er en frivillig i huset, hvad den frivillige laver, og ikke mindst hvordan der tages i mod en frivillig.

BogSpiloppens spørgeskemaer viser, at få daginstitutioner har frivillige, og ingen af stederne er der en kontrakt mellem den frivillige og daginstitutionen.

Her skal det lige påpeges, at BogSpiloppen har kontrakt både med daginstitutionerne og den frivillige. BogSpiloppen indhenter børne- og straffeattest på alle frivillige, og den frivillige skriver under på, at han/hun har tavshedspligt.

Som en del af projektet, er der udarbejdet en how-to-do manual, der er tiltænkt som inspiration og vejledning til andre, der ønsker at gå gang med et lignende arbejde.

Hvad siger de frivillige om BogSpiloppen og opgaven som frivillig?

Vi har spurgt de frivillige (ved hjælp af spørgeskemaer), hvordan de har det med at være frivillig i BogSpiloppen. Alle svarer, at de har det godt med det. De bliver godt modtaget i deres børnehaver og lige så i BogSpiloppen.

Det, vi tager med fra spørgeskemaerne er, at de gerne i højere grad vil have indflydelse på indholdet i den kuffert, de hver især har. Det er en kuffert, BogSpiloppen stiller til rådighed til den frivillige, og

som indeholder lidt legetøj, spil, tegnegrej og ekstra bøger. Dette ønske har vi allerede taget til efterretning og spurgt "hvad ønsker du i din kuffert?".

Alle de adspurgte frivillige ønsker flere foredrag arrangeret af BogSpiloppen. Dette tager vi til os, og vi har faktisk lige haft besøg af børnebogsforfatter og bevægelses pædagog Lotte Salling. En gang om måneden ringer BogSpiloppens projektleder rundt til de frivillige for at høre, hvordan det går. Dette sætter alle de frivillige pris på, og derfor fortsætter vi dette.

Der er delte meninger om, hvor ofte der skal være sociale arrangementer. Nogle mener, at hver 2. måned, som vi hele tiden har kørt, andre mener, det vil være passende med hver 3. måned. Det er svært at gøre alle tilfredse, derfor holder vi det på hver 2. måned.

5. ØKONOMI

Vi har haft et budget på bøger, kufferter og ting til kufferter på kr. 71.000. Ved at købe brugte bøger, spil og legesager er vi kommet rigtig langt for pengene, men der er også brugt længere tid på det, end hvis alt var købt som nyt.

Vi har fået meget mere for pengene, og vi har fået bøger og spil, som man ikke kan købe fra nyt mere.

6. NÅEDE VI MÅLET?

BogSpiloppens succeskriterier har været, at vi skulle være implementeret i 25 børnehaver, og at projektet kører videre med hjælp fra frivillige i 15 børnehaver. Målet var, at 150 børn skulle have modtaget højtlesning og at værdien af højtlesning og en tidlig indsats er kommet på dagsordenen i Aarhus Kommune.

På nuværende tidspunkt, er vi implementeret i 13 daginstitutioner, og har samarbejdsaftale med yderligere 4 daginstitutioner.

Dog er der 3 børnehaver, der lige i øjeblikket ikke har frivillige højtlesere, men som får vores bogpakker. Dette skyldes, at der har været frivillige i de pågældende børnehaver, men de er stoppet, og så kører vi bare videre med bogpakkerne og håber snart at kunne sætte nye frivillige ind. Lige nu har vi 11 frivillige, men i alt har vi haft 25 frivillige. Det store frafald blandt de frivillige giver stof til eftertanke, og som beskrevet tidligere har det nu ført til, at vi beder mulige frivillige om at sove på det, og mærke efter, om det er noget, de kan og vil det næste år.

Der er indtil videre 57 børn, der har modtaget højtlesning. At vi ikke er nået i mål dér, skyldes udelukkende at det har været sværere at få frivillige end vi havde troet + at stort set alle frivillige kun ønsker at læse højt 1 gang om ugen. Det seneste ½ år har vi ændret størrelsen på børnegrupperne. Vi startede ud med, at der var 4 i en børnegruppe til nu, hvor der til at starte med er 2-3 børn og man kan så langsomt øge til 4 børn. Det har vi været nødt til, for at alle (både børn og den frivillige) har trives med det og ikke mindst fået noget ud af det.

Værdien af højtlesning er kommet på dagsordenen i de daginstitutioner i Aarhus kommune, hvor BogSpiloppen er tilknyttet; det kan vi høre fra daginstitutionerne. Med denne rapport vil vi arbejde på at højtlesning kommer på dagsordenen i Aarhus Kommune som helhed, så endnu flere børn kan få gavn af alle de gevinster som højtlesning og bøger giver.